

Jan KESL

ELEKTRONIKA III

Číslicová technika

UČEBNICE

základní studijní materiál pro střední školy

Praha 2003

O knize

Učebnice ELEKTRONIKA III je věnována v zásadě logickým obvodům od nejjednodušších základních prvků až po složité obvody, ze kterých se skládá počítač.

Vychází z definice informace, jejím přenosem pomocí signálu, číslicovým zpracováním signálu s využitím algebry číslicové logiky a její realizací logickými prvky a obvody. Ve stručnosti knížka vysvětluje zásady minimalizace logických obvodů a dále se věnuje popisu jednotlivých kombinačních a sekvenčních obvodů.

Závěrečná část se zabývá přístupnou formou základními částmi počítače právě z hlediska využití v předchozí části probíraných logických obvodů.

Přílohou učebnice jsou příklady správných odpovědí na kontrolní otázky u každé kapitoly.

Výzva

Autor přislíbil, že další vydání bude aktualizovat a doplňovat podle ohlasů těch, kteří osobně elektroniku a elektrotechniku učí. To proto, aby si učitelé nemuseli pro svou potřebu sestavovat vlastní příručky, mnohdy i z desítky jiných zdrojů, což je pak zbytečně časově zatěžuje.

Přípomínky posílejte na adresu naší redakce, která je uvedena na konci knihy.

Jan Kesi

ELEKTRONIKA III

Bez předchozího písemného svolení nakladatelství nesmí být kterákoli část kopírována nebo rozmnožována jakoukoli formou (tisk, fotokopie, mikrofilm nebo jiný postup), zadána do informačního systému nebo přenášena v jiné formě či jinými prostředky.

Autor a nakladatelství nepřejímají záruku za správnost tištěných materiálů. Předkládané informace jsou zveřejněny bez ohledu na případné patenty třetích osob. Nároky na odškodnění na základě změn, chyb nebo vynechání jsou zásadně vyloučeny.

Všechny registrované nebo jiné obchodní známky použité v této knize jsou majetkem jejich vlastníků. Uvedením nejsou zpochybněna z toho vyplývající vlastnická práva.

Veškerá práva vyhrazena.

© Ing. Jan Kesi, Praha 2003

Nakladatelství BEN – technická literatura, Věšínova 5, Praha 10

Jan Kesi: ELEKTRONIKA III

BEN – technická literatura, Praha 2003

1. vydání

ISBN 80-7300-075-X

OBSAH

1 ZPRACOVÁNÍ INFORMACE	5
1.1 Informace a signál	5
1.2 Číslicové signály	5
1.3 Číslicové zpracování analogových signálů	6
1.4 Zobrazení informací	7
1.5 Číselné soustavy a kódy	8
1.6 Dvuhodnotové zobrazení čísel a znaků	12
2 LOGICKÉ FUNKCE A OBVODY	15
2.1 Základní pojmy, význam logických obvodů	15
2.2 Booleova algebra	16
2.3 Základní logické funkce a logické členy	17
2.4 Pravidla Booleovy algebry	23
2.5 Minimalizace logických funkcí	26
2.6 Realizace logických obvodů	32
3 KOMBINAČNÍ LOGICKÉ OBVODY	36
3.1 Binární sčítačka	39
3.2 Generátor parity	42
3.3 Kodéry	43
3.4 Dekodéry	45
3.5 Multiplexery	50
3.6 Demultiplexery	52
3.7 Binární komparátor	52
4 SEKVENČNÍ LOGICKÉ OBVODY	55
4.1 Princip, klopné obvody RS	55
4.2 Klopný obvod typu D	63
4.3 Klopný obvod typu JK	63
4.4 Klopný obvod typu T	66
4.5 Klopný obvod JK dvoufázový	66
4.6 Paměťové registry	67
4.7 Čítače impulzů	71

5	MIKROPOČÍTAČOVÁ TECHNIKA.....	76
5.1	Struktura mikropočítače	76
5.2	Procesor	78
5.3	Operační paměť	83
5.4	Druhy a vlastnosti pamětí	86
5.5	Realizace pamětí RAM	87
5.6	Realizace pamětí ROM	91
	ODPOVĚDI NA KONTROLNÍ OTÁZKY	95
	LITERATURA	99